

РЕШЕНИЕ

№ 4191

гр. София, 08.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 76 СЪСТАВ, в публично заседание на осми февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: МАЯ Й. МИХАЙЛОВА

при участието на секретаря ЕЛИ КР. ШОКОРДОВА
като разгледа докладваното от МАЯ Й. МИХАЙЛОВА Гражданско дело № 20231110122101 по описа за 2023 година

Ищцата Е. К. Ш. е предявила срещу ответника М.. (МВР) кумулативно обективно съединение осъдителни искове с правно основание **чл. 181, ал. 1 ЗМВР и чл. 86 ЗЗД** за осъждане на ответника да заплати на ищцата сумата от **4 320.00 лв.**, представляваща сбор от ежемесечно дължимите суми за храна за периода от 01.05.2020 г. до 27.04.2023 г., ведно със законната лихва от датата на подаване на исковата молба – 27.04.2023 г., до окончателното изплащане на сумата, както и сумата от **654.70 лв.** (съобразно допуснатото изменение на предявения иск в проведеното на 08.02.2024 г. открито съдебно заседание), представляваща мораторна лихва върху главницата за периода от 28.05.2020 г. до 26.04.2023 г. Претендира разноски.

Ищцата твърди, че на 29.05.2001 г. е назначена на служба в МВР и е изпълнявала различни длъжности без прекъсване като държавен служител в МВР. Сочи, че със Заповед на министъра на вътрешните работи, считано от 01.02.2017 г. служебното □ правоотношение е преобразувано на основание чл. 9 от Закона за държавния служител и § 69 ПЗР ЗИДЗМВР и е назначена на длъжност „главен експерт“ в отдел 02 „Мобилизационна готовност, административно обслужване и защита“ към дирекция „Отбранително-мобилизационна подготовка“ (ОМП) при МВР. След това последователно била преназначавана на длъжност „главен експерт“ в отдел 01 „Оперативна готовност“ към дирекция ОМП при МВР, „началник на отдел

„Административен” към дирекция ОМП при МВР и „главен експерт” в отдел 02 „Мобилизационна готовност” към дирекция ОМП при МВР, като последната длъжност тя заемала и към настоящия момент. За периода от 01.05.2020 г. до 27.04.2023 г. не ѝ била осигурявана храна и не ѝ били начислявани и изплащани пари за храна. Разпоредбата на чл. 181, ал. 1 ЗМВР се отнасяла за всички служители на МВР, какъвто ищцата е била в целия процесен период, без значение в коя група по чл. 142, ал. 1 ЗМВР попадат. Сочи, че разпоредбата на чл. 1 от Наредба № 8121з-773/01.07.2015 г. е нищожна и следва да се прогласи за такава по реда на инцидентния контрол по чл. 17, ал. 2 ГПК.

В едномесечния преклузивен срок по чл. 131 ГПК ответникът МВР е депозирал отговор, с който оспорва предявените искове. Счита, че ищцата е служител на МВР по смисъла на чл. 142, ал. 1, т. 2 ЗМВР, поради което статутът ѝ не се уреждал от ЗМВР, а от ЗДСл, където не било предвидено изплащането на подобни суми за храна. Поддържа, че разпоредбата на чл. 181, ал. 1 ЗМВР не се отнася за служителите по чл. 142, ал. 1, т. 2 ЗМВР, сред които попада ищцата. Счита, че единствената хипотеза, при която държавни служители по чл. 142, ал. 1, т. 2 ЗМВР имат право на храна или левовата ѝ равностойност, е ако извършват дейности, свързани със специфичен характер на труда, каквито твърдения не били изложени от ищцата. Моли съдът да отхвърли предявените искове. Претендира разноски.

Съдът, съобразно чл. 235 от ГПК във връзка с наведените в исковата молба доводи и възраженията на ответника, намира за установено следното:

Не се спори между страните, че от 29.05.2001 г. ищцата е служител на МВР, както и че до месец януари 2017 г. тя е получавала ежемесечно левовата равностойност на неосигурена храна, в размер, определян от министъра на вътрешните работи.

Безспорно е между страните по делото, че през исковия период ищцата е полагала труд, както и че в рамките на исковия период на ищцата не е заплащана левовата равностойност на храна по смисъла на чл. 181, ал. 1 ЗМВР.

Със заповед № 8121з-1464/31.12.2019 г. (в сила от 01.01.2020 г.), издадена от Министъра на вътрешните работи, се определя левова

равностойност на служителите по [чл. 142, ал. 1, т. 1 и 3](#) и [ал. 1 ЗМВР](#) през 2020 г. в размер на 120 лв. месечно.

Със заповед № 8121з-1410/30.12.2020 г. (в сила от 01.01.2021 г.), издадена от Министъра на вътрешните работи, се определя легова равностойност на служителите по [чл. 142, ал. 1, т. 1 и 3](#) и [ал. 1 ЗМВР](#) през 2021 г. в размер на 120 лв. месечно.

По иска с правно основание по чл. 181, ал. 1, пр. 2, вр. чл. 142, ал. 1, т. 2 ЗМВР

Основателността на иска се обуславя от установяване от ищеца наличието на следните предпоставки: служебно правоотношение с ответника в рамките на исковия период, по силата на което е работил при него като държавен служител; основанието за дължимост на претендираната сума; нейния размер.

Правният статут на служителите по чл. 142, ал. 1, т. 2 ЗМВР в т. ч. и на ищцата Е. К. Ш., се урежда както от общия ЗДСл, така и от специалния ЗМВР. Чл. 142, ал. 4 ЗМВР предвижда, че статутът на държавните служители по чл. 142, ал. 1, т. 2 се урежда със ЗДСл, но тази разпоредба следва да се тълкува във връзка с изричния текст на специалния закон, а именно: чл. 1 ЗМВР, който има характер на обща разпоредба, определяща предметния обхват за закона, и гласи, че ЗМВР урежда принципите, функциите, дейностите, управлението и устройството на МВР и статута на служителите в него. Посочената разпоредба представлява общо положение, като дава основание останалите текстове в него да се тълкуват с оглед и във взаимовръзка с нея. Ето защо, разпоредбата на чл. 142, ал. 4 ЗМВР, според която статутът на държавните служители по чл. 142, ал. 1, т. 2 се урежда със ЗДСл, също следва да се тълкува във връзка с чл. 1 ЗМВР. Следователно, общите разпоредби относно статута на държавните служители ще се прилагат и по отношение на служителите по чл. 142, ал. 1, т. 2 ЗДСл само и единствено при липсата на изрично специално правило в ЗМВР, което би дерогирало общия закон. Изключването изцяло на статута на държавните служители по чл. 142, ал. 1, т. 2 ЗМВР от приложното му поле би било в противоречие с основните принципи на управление на държавната служба в МВР, посочени в чл. 141 ЗМВР.

Разпоредбата на чл. 181 ЗМВР предвижда, че на служителите на МВР се

осигурява храна или левовата ѝ равностойност, а доколкото тя не съдържа изрично разграничение, то следва да се приеме, че такова право имат всички служители на МВР. В случая, този извод не се опровергава и от уредбата в специалната Наредба № 8121з-773 от 01.07.2015 г. за условията и реда за осигуряване на храна или левовата ѝ равностойност на служителите на Министерството на вътрешните работи, която в чл. 1 предвижда, че определя условията и реда за осигуряване на храна или левовата ѝ равностойност на служителите на МВР по чл. 142, ал. 1, т. 1 и 3 ЗМВР и по § 86 от ПЗР на ЗИД на ЗМВР. Това е така, тъй като законът не делегира на Министъра на вътрешните работи да определя кои лица следва да получават храна или парична равностойност, а единствено възлага с подзаконов нормативен акт да се определят условията и редът за предоставяне на сумите и доволствията по чл. 181, ал. 1-3 ЗМВР. В този смисъл за отговор на въпроса кои лица имат право на безплатна храна или левовата ѝ равностойност следва да се изходи единствено и само от ЗМВР.

Нещо повече, дори и да се приеме, че е налице противоречие между разпоредбата на чл. 1 от Наредба № 8121з-773 от 01.07.2015 г. за условията и реда за осигуряване на храна или левовата ѝ равностойност на служителите на Министерството на вътрешните работи и специалния ЗМВР, до какъвто извод съдът не достигна, то следва да се приложи разпоредбата на акта от по-висока степен, т. е. чл. 181, ал. 1 ЗМВР.

На следващо място, освен буквалното и граматическо тълкуване на посочената разпоредба следва да бъдат съобразени и принципите на управление на държавната служба в МВР и най-вече тези за забрана за дискриминация и обективност, тъй като в противен случай дългогодишни държавни служители от системата на МВР биха били поставени в неравностойно положение спрямо другите служители на МВР, които са назначени по трудово, респ. по служебно правоотношение по ЗМВР. Не би отговаряло на принципите и духа на закона тълкуване, при което за сходни длъжности на лицата по трудови правоотношения се осигурява храна или се изплаща левовата ѝ равностойност, а на тези по служебно правоотношение по чл. 142, ал. 1, т. 2 ЗМВР – не.

Нещо повече, според § 69 от ПЗР на ЗМВР (в сила от 01.02.2017 г.) служебните правоотношения на държавните служители в МВР, за които се

прилага § 86 от ЗИД на ЗМВР, и които към датата на влизане в сила на този закон заемат длъжности за държавни служители с висше образование и притежаващи висше образование, с изключение на тези от Медицинския институт на МВР и на тези по § 70, ал. 1, т. 1, се преобразуват в служебни правоотношения по ЗДСл, считано от датата на влизане на този закон в сила. Следователно, на служителите, чиито правоотношения по силата на закона се преобразуват в служебни такива по ЗДСл, също им се дължи левова равностойност на храната по чл. 181, ал. 1 ЗМВР. Или, изрично ЗМВР урежда, че в хипотези на преобразуване по силата на закона на правоотношенията със служителите в такива по чл. 142, ал. 1, т. 2 ЗМВР се дължи левова равностойност за неосигурена храна. Такова следва да бъде разрешението и и при сключването на служебно правоотношение по чл. 142, ал. 1, т. 2 ЗМВР предвид разпоредбата на чл. 181, ал. 1 ЗМВР и с оглед справедливото и равно третиране на работниците и служителите в системата на МВР.

Изложеното обосновава извод, че обстоятелството, че ищцата е имала качеството на служител по чл. 142, ал. 1, т. 2 ЗМВР поражда правото на същата да получи от работодателя си храна или левовата ѝ равностойност, предвидени в специалните разпоредби, уреждащи правния статут на лицата, работещи в системата на МВР. Несъмнено по делото се установява, че през процесния период действащи са били Наредба № 81213-773 от 01.07.2015 г. за условията и реда за осигуряване на храна или левовата ѝ равностойност на служителите на Министерството на вътрешните работи и заповеди № 81213-1464/31.12.2019 г. (в сила от 01.01.2020 г.) и № 81213-1410/30.12.2020 г. (в сила от 01.01.2021 г.), издадени от министъра на вътрешните работи, отнасящи се единствено за служителите на МВР по чл. 142, ал. 1, т. 1 и 3 и ал. 3 ЗМВР. Доколкото обаче се достигна до извод, че ответникът дължи левовата равностойност на неосигурена храна и на служителите по чл. 142, ал. 1, т. 2 ЗМВР, каквото качество несъмнено има и ищцата, и предвид липсата на правна уредба относно нейния размер, то по аналогия съответно приложение следва да намерят правилата именно на посочените подзаконови нормативни актове. Размерът и доволствията, които се дължат на всички служители на МВР в това число и на ищеца, се определят ежегодно със заповед на Министъра на вътрешните работи. В случая от представените по делото заповед № 81213-1464/31.12.2019 г. (в сила от 01.01.2020 г.) и заповед № 81213-1410/30.12.2020 г. (в сила от 01.01.2021 г.) се установява размерът на

полагащата се сума за непредоставената безплатна храна, а именно: по 120 лв. месечно за периода 14.03.2020 г. – 14.03.2022 г.

Видно от заключението на приетата по делото ССЧЕ на ищцата не е заплащана легова равностойност за храна през исковия период, а и не се доказва ответникът да е предоставил на ищцата храна или да е заплатил леговата равностойност на същата за процесния период, поради което предявеният иск за сумата от 4 320.00 лв. се явява доказан по основание и размер.

При това положение, предявеният главен иск с правно основание чл. 181, ал. 1, пр. 2, вр. чл. 142, ал. 1, т. 2 ЗМВР за заплащане на сумата от 4 320 лв. се явява основателен и следва да бъде уважен изцяло, като тя се присъди ведно със законната лихва от датата на подаване на исковата молба – 27.04.2023 г. до окончателното плащане.

По иска с правно основание чл. 86, ал.1 ЗЗД

Основателността на иска се обуславя от установяване от ищцата наличието на следните предпоставки: главен дълг, изпадане на ответника в забава и размера на обезщетението за забава.

В случая, с оглед извода на съда относно съществуването на главното вземане, в правната сфера на ищцата е възникнало и акцесорното такова за мораторна лихва. Както вече се посочи по-горе, паричното задължение за заплащане на леговата равностойност на храната на служителите на МВР е срочно - за всеки календарен месец, поради което изискуемостта му настъпва считано от 01-во число на месеца, следващ този за който се дължи. Следователно, считано от 28.05.2020 г. ответникът е изпаднал в забава в плащането на най-ранното месечно задължение, включено в рамките на исковия период – това за м. май 2020 г.

Размерът на мораторната лихва върху главното вземане в общ размер на 4 320 лв., се равнява на сумата от 654.70 лв., съобразно заключението на вещото лице по изслушаната и приета по делото съдебно-счетоводна експертиза (ССЧЕ), което съдът намира за компетентно и обективно дадено и кредитира с доверие, колкото е и заявеният от ищеца такъв, поради което предявеният акцесорен иск за мораторна лихва за периода от 28.05.2020 г. до 26.04.2023 г. също се явява основателен и следва да бъде уважен изцяло.

По разноските

На основание чл. 78, ал. 1 ГПК в полза на ищеца следва да бъдат присъдени и сторените от него и своевременно поискани разноси по делото в размер на 800.00 лв. – за заплатеното адвокатско възнаграждение.

От страна на ответника е заявено възражение за прекомерност, което съдът намира за неоснователно, като съобрази естеството на правния спор, вида и обема на осъществената правна защита, броя на проведените открити съдебни заседания, както и нормата на чл. 7, ал. 2, т. 2 от Наредба № 1 от 9.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, приложима към момента на сключване на договора за правна защита.

На основание чл. 78, ал. 6 ГПК ответникът следва да бъде осъден да заплати в полза на СРС държавна такса за уважените иски в размер на 222.80 лв. и сумата от 200.00 лв. представляваща разноси за вещо лице.

Така мотивиран, Софийският районен съд

РЕШИ:

ОСЪЖДА М.., с адрес: гр. София, ул. ..., да заплати на **Е. К. Ш.**, ЕГН *****, със съдебен адрес: гр. София, ул. ... - адв. А. У., на основание чл. 181, ал. 1 ЗМВР сумата от **4 320.00 лв.**, представляваща легова равностойност на полагаща се на ищцата и неосигурена от ответника храна за периода от 01.05.2020 г. до 27.04.2023 г., ведно със законната лихва от датата на подаване на исковата молба – 27.04.2023 г., до окончателното изплащане на сумата, и на основание чл. 86 ЗЗД сумата от **654.70 лв.**, представляваща мораторна лихва върху главницата за периода от 28.05.2020 г. до 26.04.2023 г., а на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК и сумата от **800.00 лева** – разноси по делото.

ОСЪЖДА М.., с адрес: гр. София, ул. ..., да заплати по сметка на СРС на основание чл. 78, ал. 6 от ГПК сумата от **222.80 лв.** – държавна такса и **200.00 лв.** - разноси за вещо лице.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред Софийския градски съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____